

BÁO CÁO KHẢO SÁT NHANH

Nhận thức về quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

Tháng 11/2021

HỘI BẢO VỆ QUYỀN TRẺ EM VIỆT NAM

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

BÁO CÁO KHẢO SÁT NHANH NHẬN THỨC VỀ QUYỀN TRẺ EM TRÊN MÔI TRƯỜNG KỸ THUẬT SỐ

Lời nói đầu

Kính gửi quý vị,

Việt Nam là nước đầu tiên ở Châu Á và là nước thứ 2 trên thế giới phê chuẩn Công ước của Liên hợp quốc về quyền trẻ em năm 1990. Suốt 3 thập kỷ qua, những cam kết chính trị và vai trò lãnh đạo mạnh mẽ của Nhà nước Việt Nam về quyền trẻ em đã cải thiện cuộc sống của hàng triệu trẻ em trên cả nước. Trẻ em được hưởng lợi ích của hệ thống bảo vệ trẻ em trong đó có không ít trẻ được sinh ra và được tiếp cận tới những dịch vụ chăm sóc sức khỏe chất lượng hơn. Trẻ em cũng được trang bị kiến thức và kỹ năng cần thiết cho tương lai ngay từ khi học mầm non, và nhất là trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, trẻ em vùng sâu vùng xa cũng đã được hưởng lợi ích từ các chính sách an sinh xã hội. Về tương lai cũng nhận thấy rằng có những nguy cơ tiềm ẩn liên quan tới quyền trẻ em trong môi trường kỹ thuật số đặc biệt là trong bối cảnh khủng hoảng bởi tác động của dịch Covid 19. Bởi vậy, Chính phủ Việt Nam nỗ lực phối hợp cùng với các tổ chức, đơn vị, cá nhân và cộng đồng, các tổ chức phi chính phủ trong nước và quốc tế có những hành động cụ thể để giải quyết những nguy cơ tiềm ẩn đối với quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số.

Những bước tiến đáng ghi nhận là cơ quan Nhà nước đã có những bổ sung, sửa đổi các quy định pháp luật liên quan tới lĩnh vực này như Bộ luật Dân sự, Luật Thanh niên, Luật tiếp cận thông tin, Luật Trẻ em, Nghị định 57/2017/NĐ-CP của Thủ tướng Chính phủ đã nội luật hóa các cam kết về quyền trẻ em. Trong các buổi đối thoại hàng năm, các đại biểu Quốc hội cũng đề cập đến những hành động cấp thiết để nâng cao nhận thức của cộng đồng xã hội và nâng cao năng lực thực thi dành cho các cơ quan liên quan của Chính phủ và các tổ chức phi Chính phủ. Cùng với đó là duy trì hệ thống bảo vệ trẻ em từ trung ương tới địa phương và củng cố sự hợp tác quốc tế trong vấn đề an toàn trên môi trường kỹ thuật số.

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

Được ghi nhận trong Luật Trẻ em 2016, Hội Bảo vệ quyền trẻ em Việt Nam (VACR) đã phối hợp với các bên liên quan để đảm bảo thực hiện quyền trẻ em một cách hiệu quả. Trong sự bùng nổ của thế giới kỹ thuật số, VACR cũng có sự quan tâm đến bảo vệ trẻ em trước những nguy cơ tiềm ẩn trên môi trường mạng trong kế hoạch hành động tầm nhìn đến năm 2030.

Từ tác động tích cực và tiêu cực của môi trường kỹ thuật số đến cuộc sống của con người trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4, riêng tại Việt Nam, VACR nhận ra rằng cần phải có hành động ngay lập tức để giúp trẻ em được phát triển và nhận biết quyền của trẻ trong thế giới kỹ thuật số. Trẻ em cần phải được nâng cao kiến thức và kỹ năng để nhận biết về những lợi ích và tiềm năng của môi trường kỹ thuật số. Cùng với Chính phủ, các tổ chức xã hội, doanh nghiệp và người chăm sóc trẻ cũng cần phải có nhận thức về những điều mà họ thực hiện để không hạn chế việc trẻ sử dụng mạng xã hội nhưng vẫn có thể hỗ trợ trẻ em trong việc sử dụng mạng xã hội sao cho an toàn và trở thành người dùng có trách nhiệm trên nền tảng kỹ thuật số. Tại thời điểm Bình luận chung số 25 của Công ước quốc tế về quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số, đồng thời thực hiện trách nhiệm triển khai nhiệm vụ của VACR được quy định tại Quyết định số 830/QĐ-TTg ngày 01/6/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt chương trình "Bảo vệ và hỗ trợ trẻ em tương tác lành mạnh, sáng tạo trên môi trường mạng giai đoạn 2021-2025", Hội Bảo vệ quyền trẻ em Việt Nam đã tiến hành khảo sát nhanh đánh giá nhận thức của người lớn và trẻ em về thực hiện quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số.

Hi vọng rằng kết quả khảo sát sẽ là nguồn tài liệu để các tổ chức làm về trẻ em tham khảo trong quá trình xây dựng khuyến nghị gửi tới các cơ quan liên quan nhằm góp phần lên tiếng, thúc đẩy việc thực hiện và đảm bảo quyền của trẻ em để trẻ em được Nhà nước và các đơn vị, tổ chức, cá nhân quan tâm hơn nữa trước tác động không nhỏ của môi trường kỹ thuật số đối với sự phát triển và cuộc sống của các em.

Trân trọng cảm ơn!

MỤC LỤC

<i>Lời nói đầu</i>	1
MỤC LỤC	3
CÁC PHÁT HIỆN CHÍNH	4
I. TỔNG QUAN CHUNG	5
1. Bối cảnh.....	5
2. Mục tiêu.....	5
3. Thời gian.....	6
4. Phương pháp khảo sát.....	6
5. Đối tượng khảo sát.....	7
6. Hạn chế.....	7
II. KẾT QUẢ KHẢO SÁT CỦA TRẺ EM	7
1. Đánh giá chung về các đối tượng tham gia khảo sát.....	7
a. Độ tuổi – giới tính.....	7
b. Khu vực sống.....	8
2. Điều kiện trẻ tiếp cận công nghệ.....	9
3. Nhu cầu mà trẻ em sử dụng các thiết bị công nghệ để truy cập internet....	10
4. Thời gian mà trẻ sử dụng thiết bị công nghệ kết nối internet.....	12
5. Quyền trẻ em được bảo vệ an toàn trên môi trường kỹ thuật số.....	14
a. Hiểu biết về quyền được bảo vệ, tiếp cận thông tin an toàn, lành mạnh trên môi trường kỹ thuật số.	14
b. Một số kỹ năng mà trẻ đã được học trong quá trình sử dụng internet.....	16
6. Những vấn đề mà trẻ gặp phải trong quá trình sử dụng internet.	17
7. Trẻ xử lý trước những nguy cơ gặp phải trong quá trình sử dụng internet.	19
III. MONG MUỐN CỦA TRẺ EM TRÊN MÔI TRƯỜNG KỸ THUẬT SỐ	20
TỔNG KẾT	23

CÁC PHÁT HIỆN CHÍNH

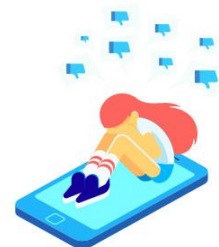
Cứ 6 trẻ thì có 1 trẻ tham gia khảo sát không biết mình có quyền được bảo vệ, tiếp cận thông tin an toàn, lành mạnh trên môi trường kỹ thuật số.

Cứ 7 người lớn tham gia khảo sát thì có 1 người không biết rằng cần phải bảo vệ thông tin cá nhân và thông tin riêng tư của trẻ trên không gian mạng.

Trước những nguy cơ mà trẻ gặp phải trong quá trình sử dụng internet như bị dụ dỗ, bắt nạt, bị khai thác thông tin trên internet..., có 10% số trẻ tham gia khảo sát tự xử lý mà không chia sẻ với ai.

Cứ 2 trẻ tham gia khảo sát thì có 1 trẻ không có kỹ năng phòng, chống khi bị bắt nạt, cô lập, xâm hại trên mạng.

I. TỔNG QUAN CHUNG

1. Bối cảnh

Tính đến tháng 1/2021, dân số Việt Nam đạt mốc 97.8 triệu dân, với tỷ lệ dân thành thị là 37.7%. Trong đó, có khoảng 68.17 triệu người đang sử dụng Internet (chiếm 70.3% dân số) thông qua các nền tảng, ứng dụng khác nhau, với thời lượng trung bình là 6 giờ 47 phút. Đây được xem là khoảng thời gian tương đối lớn được sử dụng trong 1 ngày.

Theo khảo sát nhanh của VACR tiến hành tháng 10/2021 về “*Ảnh hưởng của dịch bệnh Covid 19 đối với trẻ em*”, thời gian mà phần lớn các tỉnh/TP đều cho học sinh không tới trường mà học trực tuyến tại nhà do dịch bệnh cho thấy có 798 em (75% tổng số trẻ tham gia khảo sát) sử dụng dưới 6 tiếng/ngày cho việc học tập theo nội dung giảng dạy của trường. Có 225 trẻ dành thời gian từ 6 - 8h/ngày cho học tập chiếm 21%, chỉ có 35 trẻ học trên 8h/ngày, chiếm 3% số trẻ được khảo sát. Cùng với đó thời gian mà trẻ em các em sử dụng các hình thức giải trí trực tuyến ngoài việc học cũng khiến cho mối quan hệ của trẻ với cha mẹ/người chăm sóc chịu ảnh hưởng. Cũng theo khảo sát thì có tới 32,3% trẻ tham gia khảo sát lựa chọn nguyên nhân “*bị kiểm soát việc sử dụng các thiết bị điện tử để giải trí*” khiến trẻ cảm thấy không thoải mái khi ở nhà trong thời gian này.

Có thể thấy rằng, việc trẻ em sử dụng nhiều thời gian trên môi trường kỹ thuật số cũng có tác động không nhỏ đối với sức khỏe, cuộc sống và mối quan hệ của trẻ với những người xung quanh. Để đánh giá nhận thức của trẻ và người chăm sóc trẻ về việc đảm bảo thực hiện quyền được tiếp cận không gian mạng một cách an toàn, lành mạnh đặc biệt trong thời gian trẻ em nhiều địa phương không tới trường mà phải học trực tuyến tại nhà, Hội Bảo vệ quyền trẻ em Việt Nam (VACR) đã thực hiện khảo sát nhanh trong tháng 11 năm 2021 để có những thông tin đầy đủ hơn về quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số trong bối cảnh hiện nay.

2. Mục tiêu

- Đánh giá nhận thức của người lớn và trẻ em về quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số.

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

- Những ảnh hưởng của môi trường kỹ thuật số đến cuộc sống hàng ngày của trẻ em (cuộc sống sinh hoạt và học tập của trẻ trong thời gian không đến trường).
- Những khó khăn, thách thức mà trẻ em và người chăm sóc trẻ gặp phải trên môi trường kỹ thuật số
- Những vấn đề/mối quan tâm chung của trẻ em và người chăm sóc trẻ khi trẻ em tiếp cận môi trường kỹ thuật số.

3. Thời gian

Khảo sát nhanh được tiến hành trong thời gian 10 ngày (từ ngày 01-10/11/2021), tổng hợp kết quả khảo sát trong vòng 07 ngày và sẽ thiết kế và xuất bản báo cáo ngày 25/11/2021.

4. Phương pháp khảo sát

VACR đã xây dựng 02 bộ công cụ khảo sát trực tuyến trên nền tảng Microsoft Form, cụ thể:

- Bộ công cụ khảo sát dành cho trẻ em và người dưới 18 tuổi bao gồm 20 câu hỏi trong đó có 18 câu hỏi lựa chọn và 02 câu hỏi tự luận để cho trẻ em có thể điền thông tin, chia sẻ mong muốn/quan điểm/ý kiến của trẻ.
- Bộ công cụ khảo sát dành cho người chăm sóc trẻ (bố mẹ, ông bà, anh chị, họ hàng...) từ 18 tuổi trở lên bao gồm 22 câu hỏi trong đó có 19 câu hỏi lựa chọn và 01 câu hỏi tự luận để người lớn có thể chia sẻ những khó khăn/vướng mắc/ấn tượng trong thời gian chăm sóc trẻ tại nhà.

Sau khi hoàn thành 02 bộ công cụ khảo sát, VACR đã đăng tải rộng rãi trên các trang website, facebook của VACR, gửi tới các cơ sở VACR tại địa phương, chia sẻ trên các nhóm CSOs, Hiệp hội, mạng lưới làm việc về trẻ em (CRWG), một số trường học...

Các dữ liệu thu thập sẽ được phân tích số liệu và được biểu đồ hóa theo tỉ lệ %, các câu hỏi tự luận sẽ được phân tích cụ thể hơn, trích dẫn một số ý kiến của người tham gia khảo sát minh họa cho số liệu đánh giá.

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

5. Đối tượng khảo sát

- Trẻ từ 6 - dưới 18 tuổi: Đã thu thập được 218 bản trả lời.
- Người từ 18 tuổi trở lên là cha mẹ/ông bà/người thân trong gia đình/người chăm sóc trẻ/giáo viên: Đã thu thập được 202 bản trả lời

6. Hạn chế

Khảo sát nhanh được tiến hành trong 7 ngày trên hai nhóm đối tượng khác nhau nên số lượng đối tượng tham gia hạn chế. Mặt khác, do thực hiện khảo sát trực tuyến và do những hạn chế về đi lại giữa các tỉnh/TP trong thời gian dịch bệnh nên chưa tiếp cận được những đối tượng ở vùng sâu, vùng xa còn khó khăn về đường truyền mạng internet và các thiết bị công nghệ số. Sự tham gia của cả người lớn và trẻ em ở các tỉnh/TP không có sự đồng đều; chưa tiếp cận được tới đối tượng tại một số khu vực đang bị ảnh hưởng nặng nề do dịch bệnh Covid 19

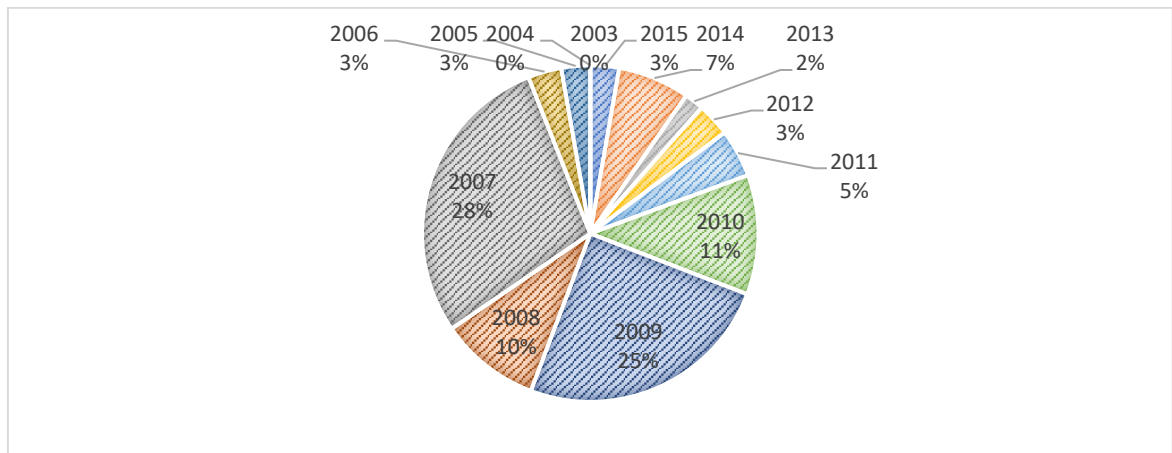
II. KẾT QUẢ KHẢO SÁT CỦA TRẺ EM

1. Đánh giá chung về các đối tượng tham gia khảo sát

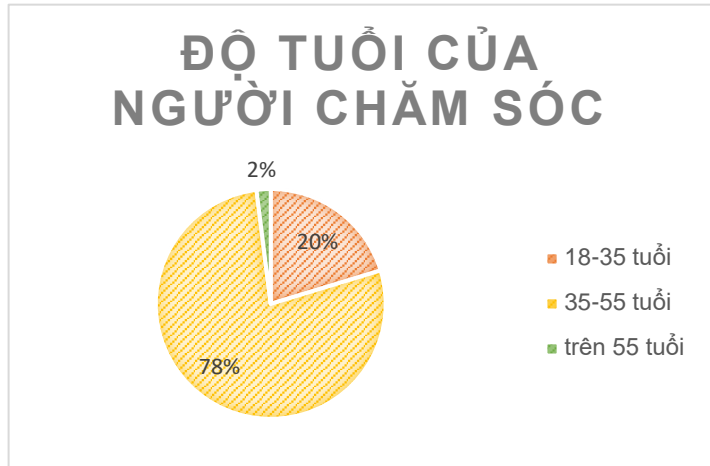
a. Độ tuổi – giới tính

o *Độ tuổi*

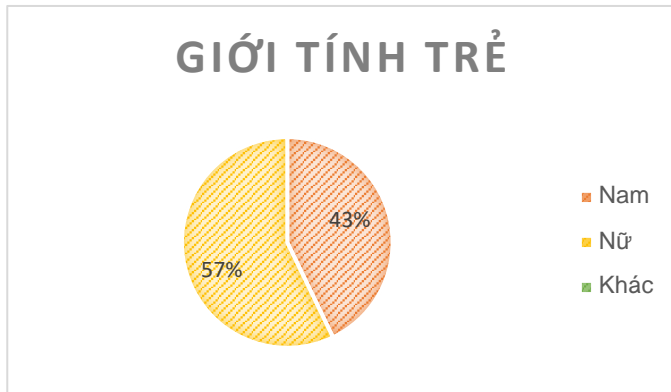
Khảo sát được tiến hành cho trẻ từ 6 - dưới 18 tuổi, trong đó có 79,3% trẻ độ tuổi từ 11-14 tuổi tham gia khảo sát, còn lại 28,7% là trẻ thuộc các nhóm độ tuổi khác.

Trong khi đó cha mẹ/người chăm sóc trẻ có độ tuổi từ 35-55 tuổi, chiếm 78,5%, đây là nhóm độ tuổi cha mẹ/người chăm sóc chính trong gia đình có con ở độ tuổi đi học. Còn lại 27,5% thuộc các nhóm đối tượng từ 25-35 và trên 55 tuổi.

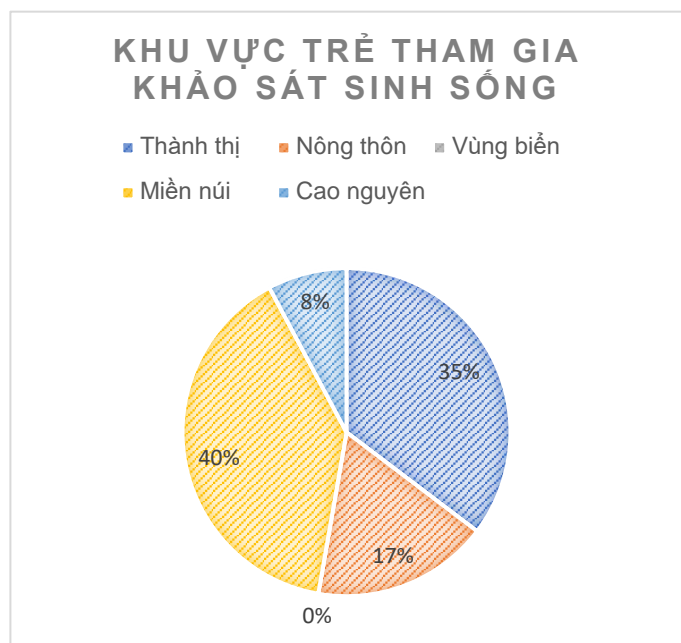
o **Giới tính**

Trong tổng 218 trẻ tham gia khảo sát thì có 93 trẻ em nam (chiếm 43%) và 124 trẻ em nữ (chiếm 57% tham gia, ngoài ra có 1 trẻ lựa chọn “Khác” có thể là không muốn nói hoặc là do trẻ thuộc giới tính thứ 3.

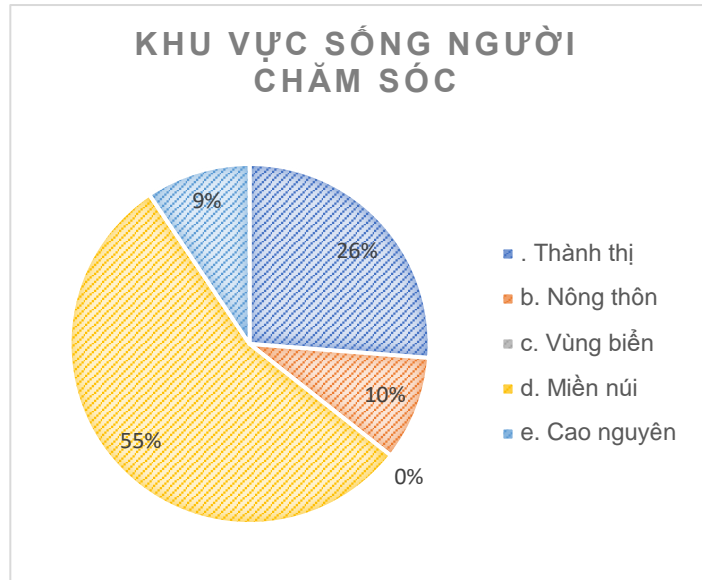
b. Khu vực sống

Khảo sát được thực hiện đối với nhóm trẻ ở các vùng miền trong cả nước. trong tổng số 218 trẻ em thì số lượng trẻ em sống ở khu vực thành thị là là 77 trẻ, chiếm 35,3% tham gia khảo sát, tiếp theo đó là trẻ thuộc khu vực nông thôn chiếm 17,4%, trẻ em thuộc miền núi chiếm 39,5%, trẻ em vùng cao nguyên chiếm 7,8% tổng số trẻ tham gia khảo sát.

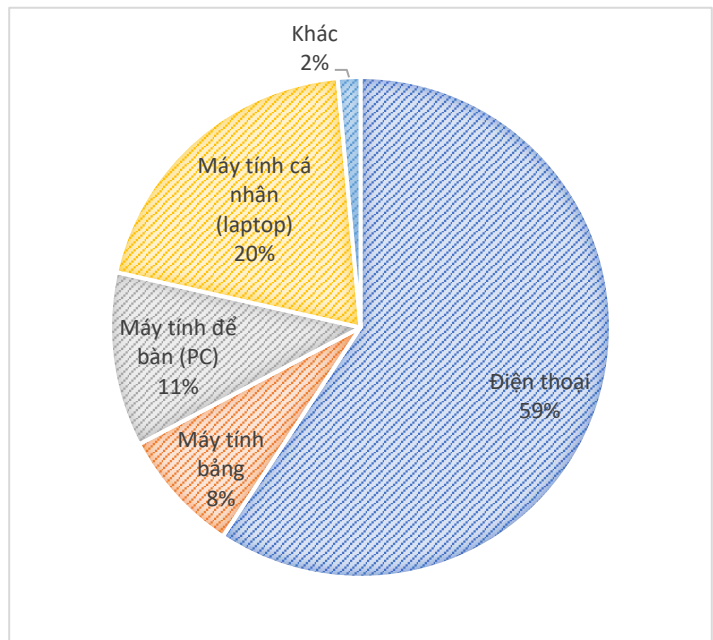
Như vậy có thể thấy trẻ em tham gia khảo sát được phân bố ở các vùng miền khá đa dạng bao gồm cả vùng thành thị, vùng nông thôn, miền núi và cao nguyên. Tuy nhiên khảo sát chưa tiếp cận được đối tượng trẻ thuộc vùng biển. trong tổng số trẻ em so với tỉ lệ trẻ em ở các vùng miền khác tham gia khảo sát.

Đối với cha mẹ/người chăm sóc trẻ tham gia khảo sát thì số lượng người lớn thuộc vùng thành thị cũng chiếm tỉ lệ 26,2% tổng số người tham gia, vùng nông thôn thì chiếm 9,5%, vùng miền núi cao nhất chiếm 54,9%, còn lại 9,4% là vùng cao nguyên.

2. Điều kiện trẻ tiếp cận công nghệ

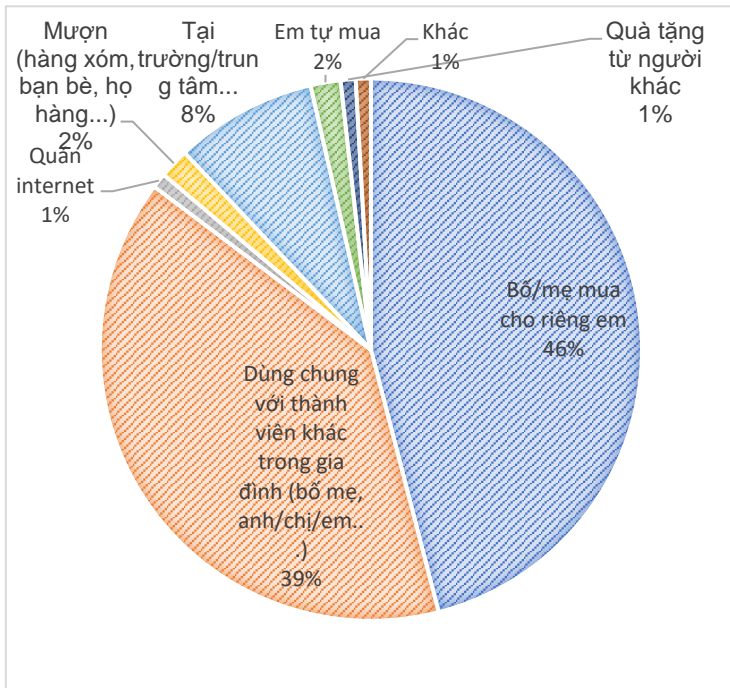
Trong tổng số 218 trẻ tham gia khảo sát, có tới 59% trẻ sử dụng điện thoại thông minh để tiếp cận với internet, số trẻ sử dụng máy tính là 31% còn lại 20% là sử dụng các thiết bị khác để truy cập internet, trong đó 96,9% là nhóm trẻ sống cùng gia đình, chỉ có 3,1% thuộc nhóm trẻ sống trong các trung tâm, cơ sở bảo trợ, mái ấm nơi nuôi

dưỡng trẻ có hoàn cảnh đặc biệt sử dụng điện thoại và máy tính để truy cập internet.

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

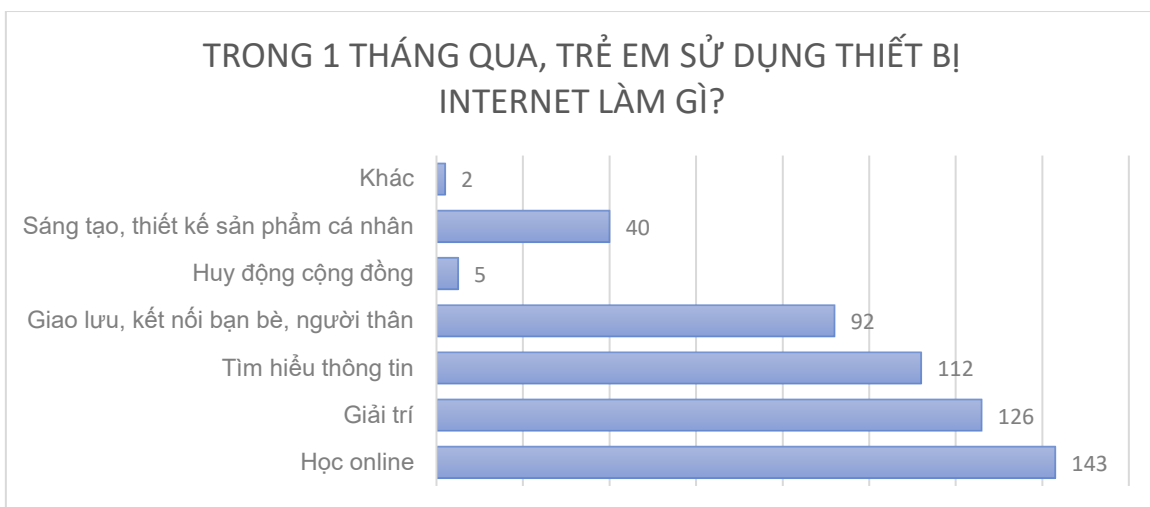
Trẻ em được bố/mẹ mua riêng thiết bị để truy cập internet chiếm 46% tổng số trẻ tham gia khảo sát, có 39% trẻ phải dùng chung thiết bị với các thành viên trong

gia đình như bố mẹ, anh/chị/em..., còn lại 15% trẻ tiếp cận môi trường kỹ thuật số thông qua việc sử dụng thiết bị được cho mượn, hoặc tại các địa điểm có thể truy cập internet như quán internet, trung tâm thương mại.... Chỉ có 2 trẻ lựa chọn phương án trả lời là không có thiết bị để truy cập internet.

Em ấn tượng câu chuyện cũng gần đây thôi đó là quyền góp điện thoại và thiết bị điện tử cho em. Vì em thấy có 1 số bạn/anh/chị/ em trong mùa dịch không có điện thoại hoặc thiết bị điện tử để học online, vậy nên em rất vui vì có một đội quyền góp hiệu ích cho chúng em. (trẻ em nữ, 10 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

3. Nhu cầu mà trẻ em sử dụng các thiết bị công nghệ để truy cập internet

Có 143/218 (chiếm 65,6%) tổng số trẻ tham gia khảo sát cho rằng sử dụng internet để học trực tuyến, có 57,5% sử dụng thiết bị để giải trí, có 51,4% trẻ em dùng để

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

tìm hiểu thông tin qua mạng, giao lưu kết nối bạn bè chiếm tỉ lệ 42,2%. Như vậy có thể thấy việc trẻ em tiếp cận internet phục vụ cho các nhu cầu cá nhân của trẻ như về học tập, giải trí, giao lưu bạn bè, tìm hiểu thông tin chiếm tỉ lệ cao.

Internet giúp em trò chuyện, kết nối với thầy cô và các bạn mỗi ngày, giúp em học bài, làm bài kiểm tra đầy đủ dù không được đến trường vì đại dịch (trẻ em nam, 10 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

Con ngày nào cũng hỏi bố mẹ và ông bà xem hôm nay có vụ bạo hành hay bắt cóc trẻ em nào không để vào tìm hiểu đọc (trẻ em nam, 7 tuổi, khu vực nông thôn, Hà Nam)

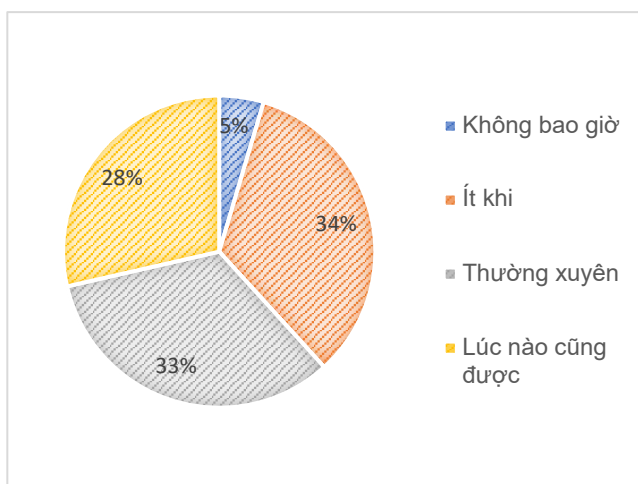
Em bị sập mạng và phải làm lại hoàn toàn bài thi khảo sát đầu năm của nhà trường (trẻ em nam, 16 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

Các trang mạng Tik Tok, FB đã giúp em làm được nhiều món ngon độc lạ tại nhà rất đơn giản (trẻ em nữ, 12 tuổi, khu vực thành thị, Sơn La)

Em khá thích 1 chị trên mạng sử dụng điện thoại và chia sẻ video kiến thức học tập. Các kết bài mở bài trong văn học giúp ăn điểm của giáo viên (trẻ em nữ, 12 tuổi, khu vực thành thị, Sơn La)

Được kết bạn và làm quen với nhiều bạn mới, được biết đến những app và những web làm bài tập hay (trẻ em nữ, 15 tuổi, khu vực thành thị, TP HCM)

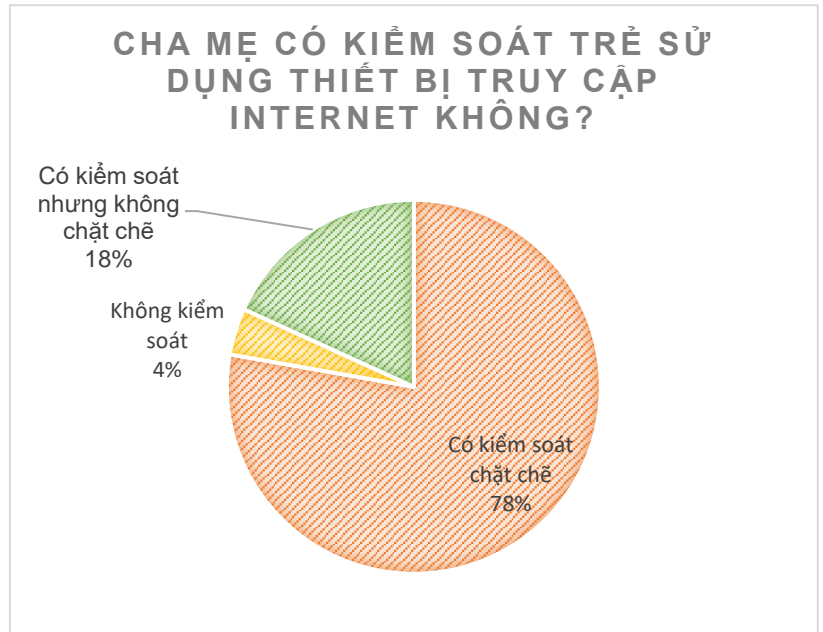
Trẻ em với nhu cầu tiếp cận internet phục vụ cho nhiều hoạt động khác nhau của

các em. Có 61% số trẻ tham gia khảo sát được tự do truy cập internet thường xuyên hoặc vào bất kỳ thời điểm nào các em muốn mà không chịu sự kiểm soát của người khác trong đó có 80,1% trẻ sử dụng điện thoại để truy cập. 39% số trẻ còn lại không được truy cập hoặc ít khi

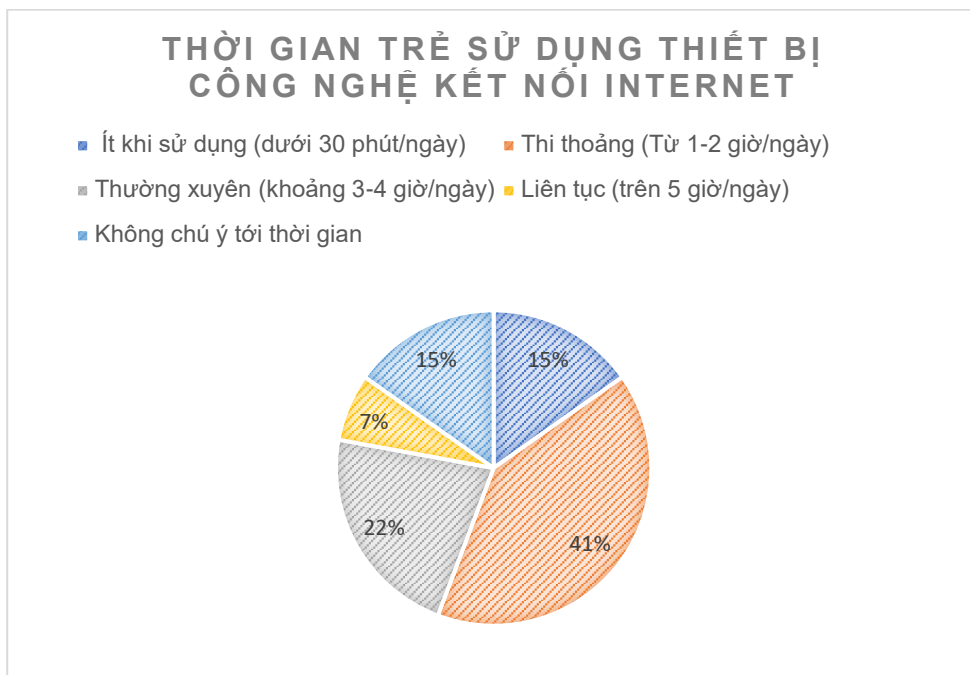
được truy cập internet vào thời điểm mà các em mong muốn trong đó có 53,6% vì bị bố mẹ và người lớn trong gia đình kiểm soát.

Còn đối với cha mẹ/người chăm sóc đang có con ở độ tuổi khảo sát thì có 77% cha mẹ/người chăm sóc trẻ có sự kiểm soát mục đích mà trẻ truy cập internet, có 4% cha mẹ không kiểm soát việc truy cập internet của con, còn lại 18% người tham gia khảo sát cho rằng có sự kiểm soát nhưng không chặt chẽ đối với việc sử dụng mạng internet của con.

4. Thời gian mà trẻ sử dụng thiết bị công nghệ kết nối internet.

Theo số liệu khảo sát thu thập được, có 41% trẻ tham gia khảo sát chỉ sử dụng 1-2h/ngày để kết nối mạng internet, có 22% trẻ sử dụng 3-4h/ngày và chỉ có 7% trẻ liên tục sử dụng thiết bị kết nối internet trên 5h/ngày trong đó tập trung là nhóm trẻ đang sống tại khu vực thành thị.

Chỉ có 30% số trẻ tham gia khảo sát cảm thấy gặp khó khăn khi bị cha mẹ/người chăm sóc giới hạn thời gian sử dụng internet trong ngày.

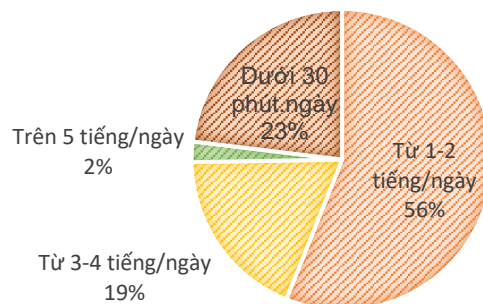
Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

Trẻ em nên có quyền được tự do hơn một tý khi sử dụng thiết bị điện tử, nhưng đương nhiên vẫn phải nằm trong quyền kiểm soát. (trẻ em nam, 16 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

Đó là hôm đó em đang tìm kiếm thông tin nhưng đã bị bố mẹ nói không nên sử dụng điện thoại quá nhiều (trẻ em nữ, 11 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

NGƯỜI CHĂM SÓC TRẺ CHO TRẺ SỬ DỤNG THIẾT BỊ INTERNET BAO NHIÊU LÂU/NGÀY?

■ Từ 1-2 tiếng/ngày ■ Từ 3-4 tiếng/ngày ■ Trên 5 tiếng/ngày ■ Dưới 30 phút/ngày

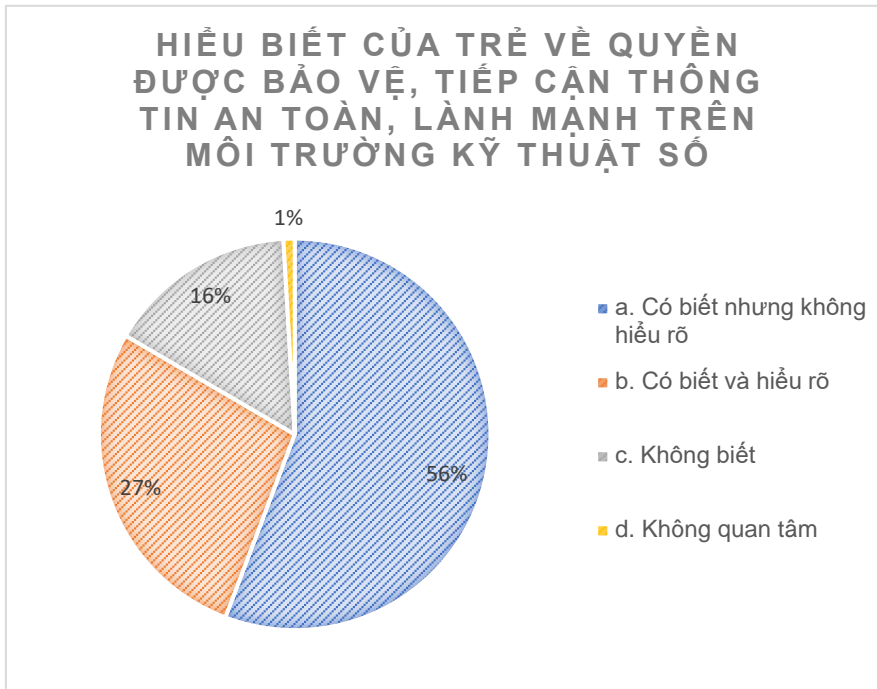

Với nhóm cha mẹ/người chăm sóc thì có 51% người tham gia khảo sát cho trẻ sử dụng thiết bị truy cập internet từ 1-2h/ngày trong đó 60,6% thuộc nhóm cha mẹ có con ở độ tuổi từ 12-16 tuổi, 21% người tham gia cho trẻ sử dụng dưới 30' ngày, còn lại 17% cho trẻ sử dụng 3-4h/ngày, chỉ có 2% cha mẹ/người chăm sóc cho trẻ sử dụng trên 5h/ngày để truy cập internet mà không có sự kiểm soát về mục đích và thời gian mà con sử dụng internet trong đó 80% thuộc nhóm gia đình đang sống trong khu vực thành thị.

Phụ huynh cần biết trẻ sử dụng thiết bị và internet vì mục đích gì, hướng dẫn trẻ tiếp cận với các nội dung phù hợp, và tránh xa những ứng dụng và nội dung có ảnh hưởng xấu đến trẻ. (Đáp viên số 7, trên 55 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

5. Quyền trẻ em được bảo vệ an toàn trên môi trường kỹ thuật số

a. Hiểu biết về quyền được bảo vệ, tiếp cận thông tin an toàn, lành mạnh trên môi trường kỹ thuật số.

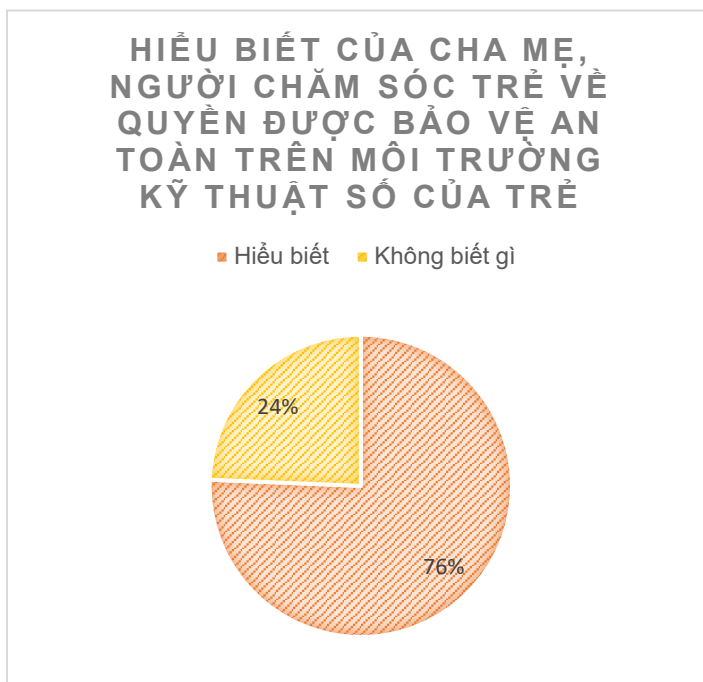

Có tới 56% số trẻ tham gia khảo sát cho rằng các em có biết về quyền trẻ em được bảo vệ, tiếp cận thông tin an toàn, lành mạnh trên môi trường kỹ thuật số nhưng không hiểu rõ về nó. Có 27% trẻ biết

và hiểu rõ quyền của mình trên không gian mạng và chỉ có 16% trẻ tham gia khảo sát không biết về quyền các em được sử dụng internet an toàn khi truy cập.

“Em mong muốn được tập huấn, được trao đổi kiến thức về bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng” (trẻ em nam, 14 tuổi, khu vực nông thôn, Bến Tre)

Đối với cha mẹ/người chăm sóc trẻ thì có tới 95% người tham gia khảo sát đánh

giá rằng mình tôn trọng quyền tự do cá nhân của trẻ em trên không gian mạng và 84% người tham gia khảo sát cho rằng họ biết việc cần bảo vệ thông tin cá nhân, thông tin riêng tư của trẻ trên không gian mạng là quy định của pháp luật. Chỉ có 5% người chăm sóc lựa chọn phương án không cần phải tôn trọng quyền tự do cá nhân của trẻ trên không gian

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

mạng. Và có 15% người lớn tham gia khảo sát thì không rõ rằng cần phải bảo vệ thông tin cá nhân và thông tin riêng tư của trẻ trên không gian mạng.

Có 75,7% cha mẹ/người chăm sóc trẻ biết về các văn bản pháp luật liên quan tới bảo vệ an toàn trẻ em trên môi trường kỹ thuật số tập trung 60,4% thuộc nhóm người có độ tuổi từ 35-55 tuổi, chỉ có 24,3% số người khảo sát là không biết về quyền trẻ em được quy định trong văn bản pháp luật.

Theo kết quả khảo sát, có tới 41,6% cha mẹ cho rằng ngoài gia đình thì trường học có trách nhiệm lớn nhất trong bảo vệ trẻ em tiếp cận thông tin an toàn; còn lại các đơn vị khác như cơ quan Nhà nước (chiếm 15%), tổ chức chính trị - xã hội (chiếm 10%), doanh nghiệp (chiếm 11%) thì trách nhiệm bảo vệ an toàn cho trẻ em trên không gian mạng không được đánh giá cao.

“Mong nhà trường có những buổi sinh hoạt nói về tác hại của việc xem nhiều thiết bị điện tử” (Đáp viên số 28, 35-55 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

“Khi nhà nước cho phép các doanh nghiệp kinh doanh kỹ thuật số thì yêu cầu họ nộp thuế để lấy chi phí xây dựng lực lượng kiểm soát cách vận hành và hoạt động của các doanh nghiệp này. Một mặt là kiểm soát được nội dung, một mặt là giám sát các hoạt động của trẻ em trong không gian mạng. Từ đó, phân tích - kiểm duyệt nội dung sao cho phù hợp độ tuổi, đối tượng”(Đáp viên số 17, 35-55 tuổi, khu vực thành thị Hà Nội)

“Bộ Thông tin và Truyền thông cần kiểm soát nội dung trên môi trường mạng” (Đáp viên số 17, 35-55 tuooit, khu vực thành thị, Bắc Giang)

“Một tổ chức chính thống của Nhà nước chuyên tạo ra các clip bổ ích cho trẻ và có hướng dẫn cho phụ huynh cách dạy trẻ sao cho phù hợp” (Đáp viên số 11, 18-35 tuổi, khu vực thành thị Hà Nội)

“An ninh mạng cần kiểm soát các trang web không lành mạnh, cần có cảnh báo khi người đăng nhập”(Đáp viên số 6, trên 55 tuổi, khu vực thành thị, Cần Thơ)

“Cơ quan an ninh mạng phải cài đặt bộ lọc để trẻ em không tiếp cận phải những chương trình xấu, độc, không phù hợp với lứa tuổi” (Đáp viên số 20, 35-55 tuổi, khu vực thành thị Hà Nội).

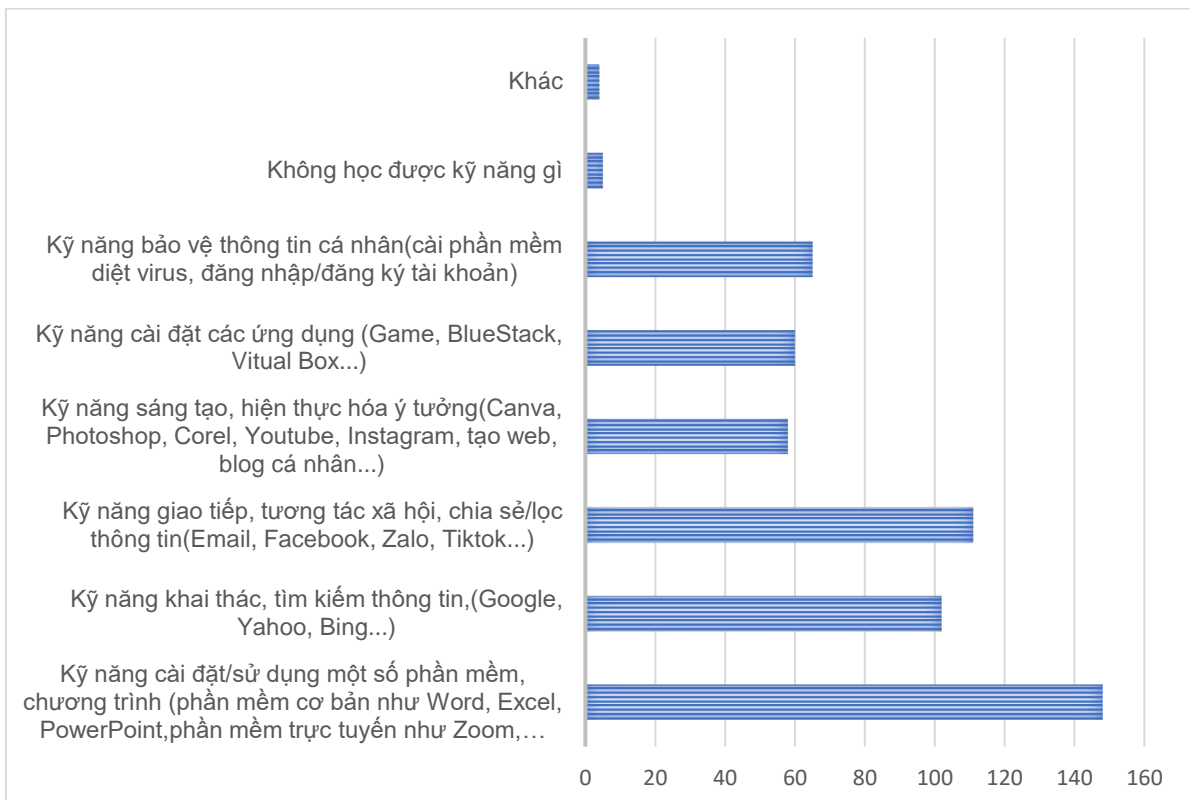

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

“Do dịch bệnh covid, trẻ phải học online tiếp xúc với môi trường mạng, phụ huynh không thể nào kiểm soát 24/24 con làm gì xem gì được, nên cá nhân tôi và tất cả các phụ huynh đều rất lo lắng và mong muốn có biện pháp an toàn, giới hạn băng thông Internet dành riêng cho trẻ em” (Đáp viên số 83, từ 35-55 tuổi, khu vực thành thị Hà Nội).

b. Một số kỹ năng mà trẻ đã được học trong quá trình sử dụng internet

Với những kỹ năng cần thiết mà trẻ có thể học được trong quá trình sử dụng internet phục vụ cho các nhu cầu cá nhân của trẻ, có 55,3% trẻ tham gia khảo sát cho rằng đã học thêm được kỹ năng cài đặt, sử dụng các phần mềm cơ bản như Word, Excel, Powerpoint; 46,7% trẻ đã học được kỹ năng khai thác, tìm kiếm thông tin; 51% trẻ học được kỹ năng giao tiếp, công tác xã hội, lọc thông tin.

Đây là những kỹ năng rất quan trọng cho thời kỳ công nghệ số mà trẻ em cần học hỏi và hoàn thiện để trở thành công dân toàn cầu.

Trước đây em không được biết đến phần mềm microshop team nhưng trong thời gian nghỉ dịch em đã được tìm hiểu và được thầy cô hướng dẫn sử dụng để học online, e thấy rất bổ ích. (Trẻ em nữ, 7 tuổi, khu vực nông thôn, Hà Nam).

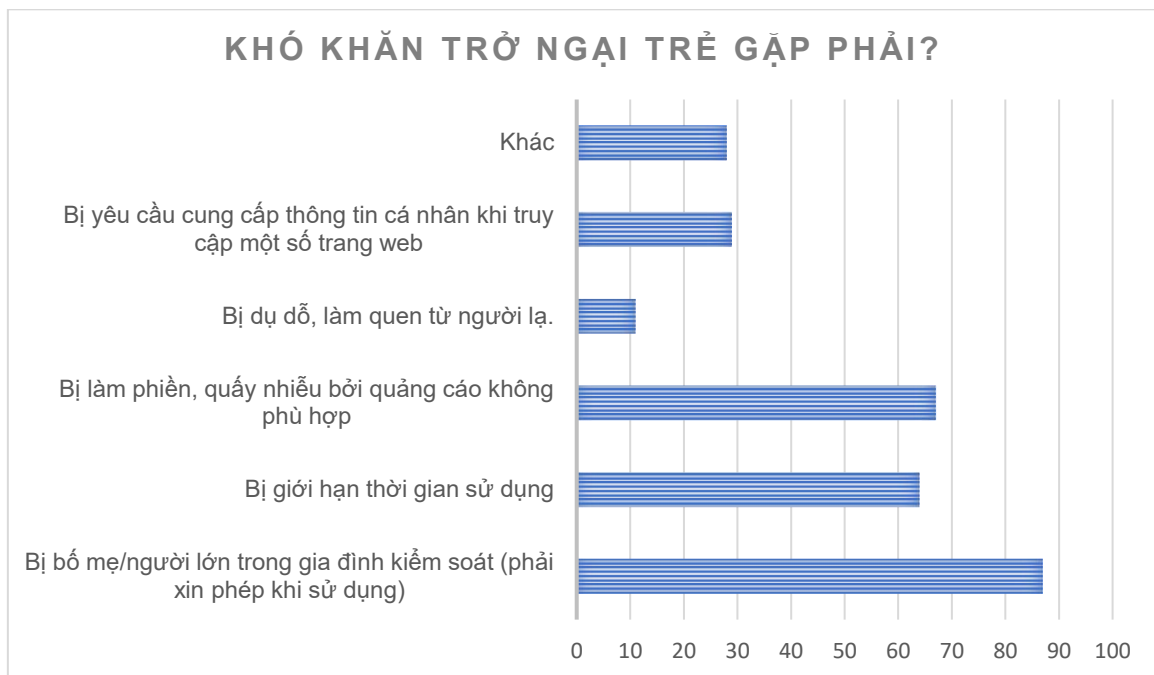

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

Được giao lưu với bạn bè thầy cô qua các thiết bị mạng như zoom giúp em có thể biết nhiều hơn về những ứng dụng giúp em nói chuyện hợp mặt ông bà cha mẹ mà không qua các cuộc gọi từng người (Trẻ em nữ, 11 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La).

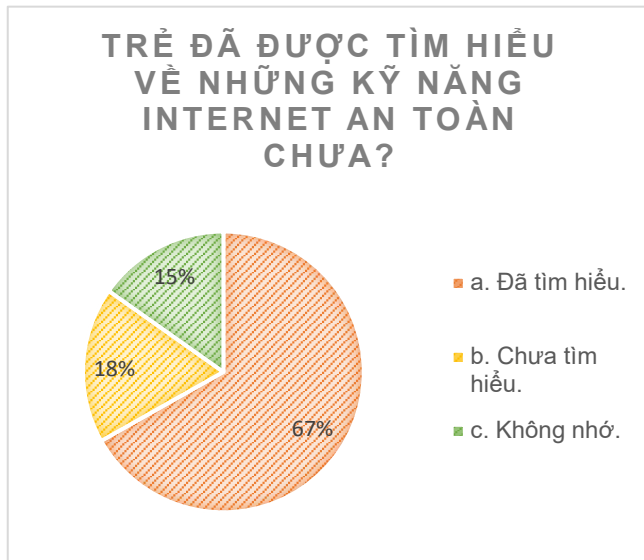
6. Những vấn đề mà trẻ gặp phải trong quá trình sử dụng internet.

Trong tổng số 218 trẻ khảo sát có 30,7% số trẻ tham gia khảo sát cho rằng trẻ em bị làm phiền, quấy nhiễu bởi quảng cáo không phù hợp; 13,3% trẻ có bị yêu cầu cung cấp thông tin cá nhân khi sử dụng các trang web và có 5% trẻ bị dụ dỗ, làm quen với người lạ khi truy cập internet.

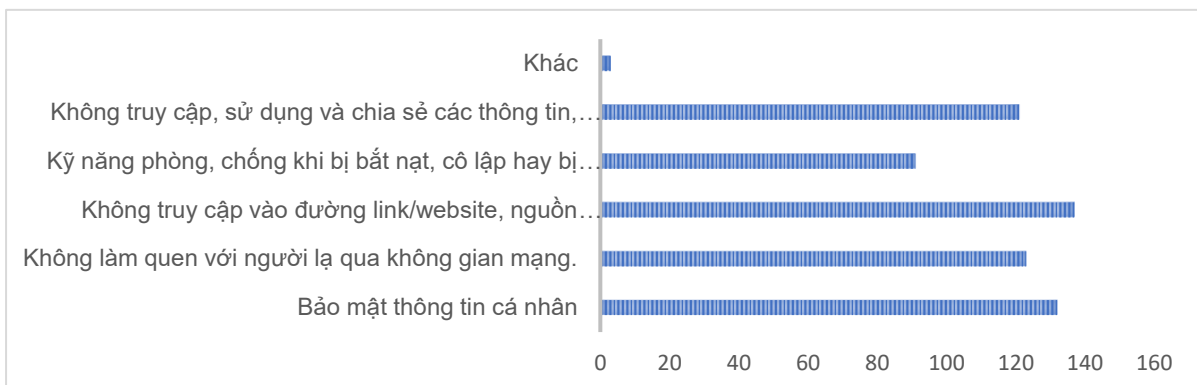
Một người bạn của em bị các kẻ xấu lôi kéo vào các trang web độc hại và bạn đã kịp thời chia sẻ với em (trẻ em nam, 11 tuổi, khu vực thành thị, Sơn La)

Nhiều khi em đang trong giờ học thì có những người lạ không phải học sinh vào nói những từ thô tục, gửi ảnh không phù hợp (trẻ em nữ, 15 tuổi, khu vực thành thị, TP HCM)

Có 67% trẻ em tham gia khảo sát đã tìm hiểu những kiến thức về sử dụng internet an toàn. 18% trẻ em chưa tìm hiểu về những kiến thức này và có 15% trẻ em đã biết nhưng chưa hiểu rõ những kiến thức đó.

Trong số những kiến thức mà trẻ em tìm hiểu về bảo vệ an toàn trên môi trường kỹ thuật số thì có 60,6% trẻ em đã tìm hiểu về kiến thức bảo mật thông tin cá nhân trên không gian mạng; 63,3% trẻ biết rằng không được truy cập vào website, đường link không rõ ràng; **56,4% trẻ biết rằng không làm quen với người lạ trên không gian mạng**; 55% trẻ biết rằng không truy cập, sử dụng và chia sẻ các thông tin cá nhân trên không gian mạng. **Tuy nhiên có đến 52,8% trẻ tham gia khảo sát chưa biết tới kỹ năng phòng, chống khi bị bắt nạt, cô lập, xâm hại trên mạng.**

Đối với cha mẹ/người chăm sóc tham gia khảo sát, có 50% người cho rằng trẻ bị làm phiền hoặc quấy nhiễu bởi quảng cáo không phù hợp; 37,1% cha mẹ cho rằng trẻ tham gia các trò chơi thử thách mạo hiểm, thử thách bản thân làm ảnh hưởng tới sức khỏe; 30,6% cha mẹ cho rằng trẻ có thể sẽ hạn chế giao tiếp với người ngoài; chỉ có 24,7% cha mẹ cho rằng trẻ có thể bị dụ dỗ hoặc làm quen với người lạ.

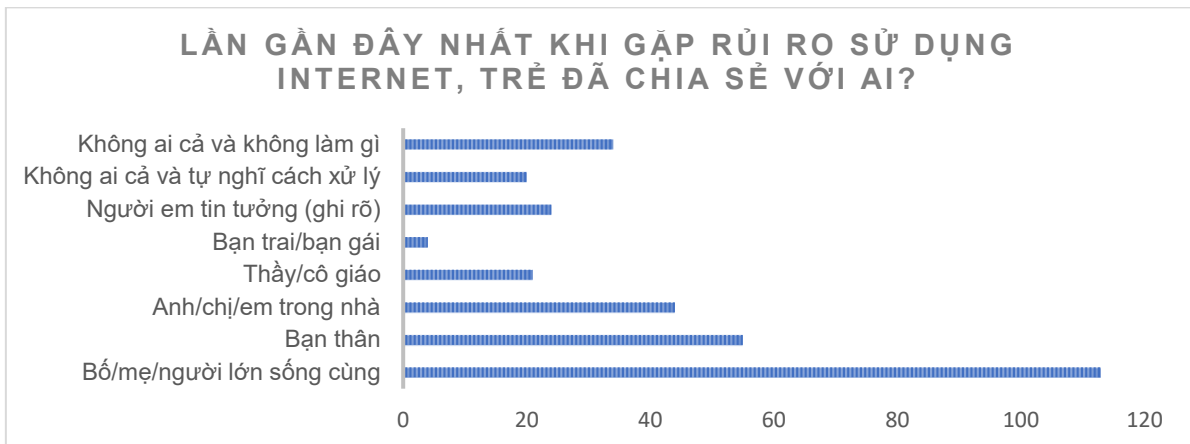
Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

“Cần loại bỏ các vi deo quảng cáo có tính chất bạo lực, kích dục, các trò chơi mạo hiểm” (Đáp viên số 50, từ 35-55 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

“Đề nghị cấp có thẩm quyền quản lý chặt chẽ các nội dung up lên mạng có nguy cơ ảnh hưởng tiêu cực tới trẻ em; gia đình vừa quản lý vừa giải thích cho trẻ về mặt lợi và hại của các thông tin trên mạng; nhà trường nên tổ chức các buổi học kỹ năng sống giúp trẻ có cách nhìn nhận đúng đắn về thông tin mạng” (Đáp viên 125, 35-55 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

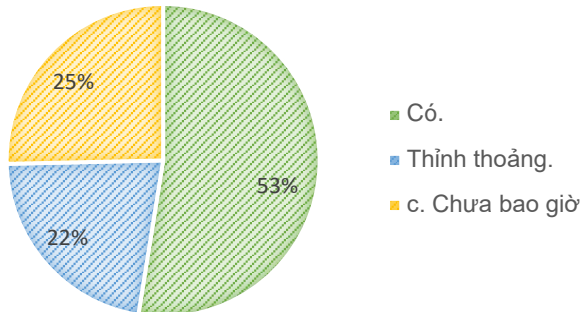
7. Trẻ xử lý trước những nguy cơ gặp phải trong quá trình sử dụng internet.

Trước những nguy cơ mà trẻ gặp phải trong quá trình sử dụng internet như bị dụ dỗ, bắt nạt, bị khai thác thông tin trên internet..., có **10% số trẻ tham gia khảo sát tự xử lý mà không chia sẻ với ai**, nhưng có tới 51,8% trẻ tìm kiếm sự hỗ trợ của bố mẹ hoặc người lớn trong gia đình; 10% trẻ tìm kiếm sự hỗ trợ của thầy cô và có 25,2% trẻ chia sẻ những nguy cơ này với bạn bè.

Theo khảo sát với nhóm cha mẹ/người chăm sóc trẻ thì có 64% người được hỏi chia sẻ họ đã được con chia sẻ những nguy cơ mà trẻ đang phải đối mặt trong quá trình sử dụng mạng internet, còn lại 36% là không được con chia sẻ hoặc không nhớ rõ.

TRẺ CÓ CHIA SẺ KHI GẶP VẤN ĐỀ KHÓ KHĂN HAY BỊ XÂM HẠI TRÊN MẠNG KHÔNG?

Có tới 80,6% cha mẹ tham gia khảo sát nhận định rằng nếu họ được con chia sẻ về những nguy cơ mà con đang gặp phải trong quá trình sử dụng internet thì họ sẽ giải thích cho con về những nguy cơ đó và sẽ hỗ trợ con xử lý; chỉ có 2 người tham gia khảo sát lựa chọn phương án không quan tâm tới những nguy cơ đó và để trẻ tự xử lý.

“Các thiết bị kết nối hoặc modem phải có chế độ Parental control: Có nghĩa là Cha mẹ có thể thiết lập trọng thiết bị để kiểm soát thời gian truy cập internet tự động, Quản lý nội dung truy cập phù hợp với từng độ tuổi của trẻ em, ngăn chặn những nội dung độc hại”. (Đáp viên số 185, từ 35-55 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

III. MONG MUỐN CỦA TRẺ EM TRÊN MÔI TRƯỜNG KỸ THUẬT SỐ

“Em mong muốn được tìm hiểu về quyền tiếp cận internet của trẻ em và biện pháp an toàn để bảo vệ trẻ em trên internet qua thầy cô và lớp học online”

(trẻ em nam, 10 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

“Có thêm tài khoản cho trẻ em và đảm bảo không sai sót gì khi mở một tài khoản cho trẻ em”.

(trẻ em nữ, 9 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

“Tạo nhiều chương trình vừa học vừa chơi cho các con, chặn các chương trình quảng cáo của người lớn ở các chương trình các con có thể xem được”

(trẻ em nam, 7 tuổi, khu vực nông thôn, Hà Nam)

“Em mong muốn có một số trang web sẽ phù hợp với độ tuổi với chúng em hơn, và sẽ không còn các trang mạng xã hội đăng bài viết lung tung, không văn minh.

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

Và em cũng mong mọi người đang làm sai hay hại mạng xã hội thì hãy văn minh lên không làm mọi thứ tồi tệ hơn.

(trẻ em nữ, 10 tuổi, khu vực thành thị Hà Nội)

Đối với quyền trẻ em thì theo em:

- Các trang mạng xã hội (FaceBook, Instagram,...) cần có các chức năng không cho trẻ em dưới 18 tuổi xem các nội dung nhạy cảm, giới hạn thời gian sử dụng mạng xã hội (nhiều nhất là 1 tiếng 1 ngày).

- Để tiếp cận được với môi trường kỹ thuật số thì trẻ cần phải tìm và hiểu được các vấn đề quan trọng trong môi trường này như là (không nên bấm vào các link của người lạ, quảng cáo. Không truy cập vào các trang web đen, các trang phạm pháp.)

(trẻ em nam, 14 tuổi, khu vực nông thôn, Bến Tre)

“Em mong muốn đề xuất có biện pháp nào đó để trẻ em tiếp cận môi trường kỹ thuật số, mạng internet đỡ bị chặn, bỏ 1 số quảng cáo ko cần thiết để đỡ tốn thời gian”

(trẻ em nữ, 11 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

“Em muốn rằng các nhà mạng nên bảo vệ chặt vì các quảng cáo và chặn các đường link lạ có thể dẫn tới hacker và các trang web lạ”

(trẻ em nam, 11 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

“Tạo điều kiện cho tất cả trẻ em truy cập vào nguồn tài nguyên trực tuyến chất lượng cao.

Bảo vệ trẻ em khỏi bị tổn hại trực tuyến - bao gồm lạm dụng, bóc lột, buôn người, bắt nạt trực tuyến và tiếp xúc với các tư liệu không phù hợp.

Bảo vệ sự riêng tư và danh tính của trẻ em trực tuyến.

Dạy kỹ năng công nghệ số để trẻ có thông tin, được tham gia và an toàn trên mạng. Tận dụng sức mạnh của khu vực tư nhân để nâng cao chuẩn mực và thực tiễn đạo đức giúp bảo vệ và mang lại lợi ích cho trẻ em trực tuyến.

Lấy trẻ em làm trung tâm của chính sách công nghệ số”.

(trẻ em nữ, 13 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

Báo cáo khảo sát nhanh: Nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số

“Nên có nhiều chương trình dành cho trẻ em nhưng có sự kiểm soát về nội dung phù hợp, có những phần mềm học dành cho trẻ em miễn phí do Việt Nam sản xuất trong các lĩnh vực khác nhau về lịch sử, khoa học, địa lý... để trẻ và phụ huynh có thể tiếp cận mà vẫn đảm bảo an toàn cho trẻ”

(Đáp viên số 01, 35-55 tuổi, khu vực thành thị, Hà Nội)

“Mong có một chế tài thật chặt để quản lý các trang mạng xấu, không lành mạnh, các quảng cáo xấu làm ảnh hưởng đến tính cách tâm lý của trẻ em”

(Đáp viên số 30, 35-55 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

“Rất mong muốn các bạn trẻ Việt Nam có thể làm ra 1 ứng dụng dành riêng cho các cháu như YouTube kids và có thể làm ra nhiều ứng dụng cho các cháu khám phá về tự nhiên”

(Đáp viên số 75, từ 18-35 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La)

“Cung cấp cho cha mẹ phần mềm miễn phí để quản lý con sử dụng công nghệ thông tin

Không quảng cáo những nội dung nhạy cảm đối với trẻ em. Không mang những văn hoá, tín ngưỡng đồi trụy trên không gian mạng. Tích cực mang những nét đặc sắc của tính chất giáo dục cao”

(Đáp viên 120, 35-55 tuổi, khu vực miền núi, Sơn La).

TỔNG KẾT

Trong thời điểm hiện nay khi trẻ em tại Việt Nam đang sử dụng nhiều hình thức trực tuyến để học tập, giao lưu và giải trí do nhiều tỉnh/TP trong cả nước chưa cho trẻ em học tập tại trường do dịch bệnh Covid 19. Chính bởi vậy việc nâng cao nhận thức về Quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số là vô cùng quan trọng để có thể huy động sự tham gia của các cấp, các ngành, các đơn vị, tổ chức, cá nhân và chính bản thân trẻ em trong việc đảm bảo và thực hiện quyền trẻ em tiếp cận thông tin an toàn, lành mạnh trên môi trường kỹ thuật số. Trang bị cho trẻ em những kiến thức về quyền trẻ em trên môi trường kỹ thuật số, những kỹ năng để trẻ em tự bảo vệ bản thân trước những nguy cơ bị bạo lực, xâm hại trên môi trường mạng là trách nhiệm của các cơ quan Nhà nước, gia đình và cộng đồng xã hội để trẻ em không chỉ an toàn khi tiếp cận thông tin trên môi trường mạng mà còn được nâng cao những kỹ năng quan trọng để có thể trở thành công dân toàn cầu, thích ứng với sự phát triển của khoa học công nghệ, hòa nhập và kết nối với thế giới năng động hiện nay.